

Vážení čtenáři,

do schránek se vám dostává druhé číslo e-Věstníku, vydávaného Správou CHKO Pálava a KS Brno. Stěžejním tématem tohoto vydání jsou informace o dění v NPR Lednické rybníky. Kromě režimu hospodaření v letošním roce se mimo jiné dozvíte i o plánu na vybudování veřejně přístupných ornitologických pozorovatelem. Dále se v tomto čísle můžete seznámit se všemi druhy kosatců, které lze na Pálavě potkat a blíže vám představíme činnost a funkce Stráže přírody.

Jak se bude v roce 2013 hospodařit s vodou na Lednických rybnících?

Hospodaření na Lednických rybnících je, zejména v posledních letech, častým předmětem dotazů, se kterými se lidé obracují jak na Správu CHKO Pálava, tak především na starosty a úřady obcí v okolí Lednických rybníků.

Z toho důvodu jsme se rozhodli poskytnout vám informaci o tom, jak by hospodaření mělo v letošním roce probíhat. Pokud se jedná o množství vody v rybnících, tak v současnosti by již s výjimkou mimořádných klimatických jevů (výrazné srážky či výrazné sucho) nemělo docházet k většímu kolísání hladin rybníků, a to až do 15.7, aby byly zachovány stabilní hnízdní podmínky pro vodní ptáky. Od stávajícího množství vody v rybnících se nutně odvíjí i způsob hospodaření. Předpokládáme, že rybníky Nesyt, Prostřední a Mlýnský budou obhospodařovány běžným rybářským způsobem tzv. na plné vodě. Rybník Hlohovecký se bude z důvodu nedostatku vody ze zimního a předjarního období v letošním roce částečně letnit. Letnění však nebude výrazné, vodní hladina bude pokrývat většinu rybníka, byť na rozsáhlých plochách bude jen velmi malá hloubka vodního sloupce. Objem vody bude přibližně na 55 % plného stavu. Zámecký rybník, který je také součástí NPR Lednické rybníky, není v současné době hospodářsky využíván a je ve správě Národního památkového ústavu. Předpokládáme tedy, že bude napuštěn tak, jako v předchozích letech.

V případě jakýchkoliv dotazů ohledně hospodaření na Lednických rybnících se můžete obracet přímo na Mgr. Přemysla Heralta (519510585, 728241925, premysl.heralt@nature.cz) ze Správy CHKO Pálava.

Nesyt (Valtická zátoka), září 2012 - rybník po částečném letnění.

Managementová opatření v prostoru „Koňského pastvíska“

Správa CHKO Pálava a KS Brno zadala v průběhu letošní zimy odstranění větší části dřevinných porostů z břehu rybníka Nesyt v prostoru tzv. Koňského pastvíska v k.ú. Hlohovec. Vzhledem k tomu, že tento zásah vyvolal velký zájem veřejnosti a vzniklo kolem něj množství dohadů, rádi bychom vás informovali o důvodech, které vedly k jeho realizaci a také o našich záměrech na této ploše do budoucna.

Důvodem odstranění části dřevin je vytvoření plochy, kde by rybníční kotlina a na ni navazující příbřežní rákosiny volně přecházely do travnatých porostů bez bariéry hustých křovin a vysokých stromů. Takových míst bylo v minulosti kolem rybníka Nesytu více, avšak z různých důvodů postupně zanikaly. Většina někdejších luk se v současnosti využívá jako orná půda, břehový pás zarostl náletem křoví a po obvodu rybníka byly v padesátých letech vysázeny topoly.

Letecké snímky Koňského pastvíska a Výtopy z roku 1952 a 2009 zachycující prostor kde byly redukovány dřeviny.

Koňské pastvíska tak zůstalo do současnosti v podstatě jedinou větší plochou, kde na rybník nenavazují intenzivně obhospodařovaná pole. Travnaté plochy, bezprostředně navazující na rybníky, jsou mimo jiné důležitým potravním a hnízdním stanovištěm pro řadu druhů vodních ptáků. Právě tyto skutečnosti nás v minulosti vedly k vytipování zmíněné části ochranného pásma jako vhodného pro obnovu přechodového biotopu rybník – rákosina – louka. Provedené opatření tak vychází z platného plánu péče pro NPR Lednické rybníky. Samotná realizace byla na podzim loňského roku projednána s obcí, vlastníky a kontaktován byl také zástupce MS Hlohovec. Zároveň je ošetřena i příslušnou výjimkou ze zákona o ochraně přírody a krajiny.

Ponechán byl cca 30 m dlouhý úsek křovin a stromů ve středové části a vrby v příbřežní části byly ořezány na výšku asi 3 m. V následujících letech budou dále ořezávány tzv. na hlavu. Část kmenů vzrostlých topolů bude ponechána na místě k zetlení jako stanoviště hmyzu, vázaného na odumřelou dřevní hmotu.

Žádné další souvislé břehové porosty v okolí Nesytu v blízké budoucnosti odstraňovány nebudou, toto opatření má z výše popsaných důvodů opodstatnění pouze v již upraveném úseku u Koňského pastviska. V letošním roce plánujeme v tomto místě provést sečení, případně mulčování tak, aby nedocházelo ke zmlazování odstraněných porostů a aby se vylepšily podmínky právě na navazující ploše Koňského pastviska. Do budoucna bychom rádi po dohodě s obcí a s uživateli pozemků zajistili péči také o zbývající část Koňského pastviska (zejména sečení travních ploch, případně pastva). Pro případné další informace kontaktujte Mgr. Přemysla Heralta (519510585, 728241925, premysl.heralt@nature.cz).

Pozorovatelný na Nesytu

Pro zlepšení možností pozorování ptáků a také zpřístupnění území NPR Lednické rybníky širší veřejnosti usiluje Správa CHKO Pálava a KS Brno již delší dobu o vybudování veřejně přístupných pozorovatelem. Ty by umožnily místním obyvatelům, návštěvníkům i odborné veřejnosti pohled na rybníky a pozorování vodních ptáků z krytých, vyvýšených míst, aniž by docházelo k nadměrnému rušení či jiným negativním zásahům do chráněného území. Pro letošní rok se nám podařilo předběžně zajistit prostředky na vybudování dvou takových objektů. Oba objekty by měly být vybudovány při březích rybníka Nesyt. Jeden z nich by měl být poblíž rybníka Výtopy v k.ú. Hlohovec a druhý pak na severním břehu Nesytu v k.ú. Sedlec u Mikulova.

Oba objekty jsou plánovány jako dřevěné stavby s rákosovou střechou. Měly by být vybaveny informačními panely s grafickým vyobrazením nejčastěji pozorovatelných druhů ptáků a měly by být celoročně veřejně přístupné. Pokud se neobjeví žádné komplikace, bude moci veřejnost využívat ornitologické pozorovatelny již v létě letošního roku.

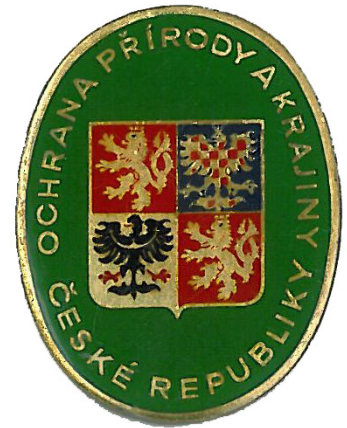

Umístění plánovaných pozorovatelem u Nesyta.

Stráž přírody Správy CHKO Pálava

Konečně se dostavilo tolik očekávané jaro a na Pálavu zamíří každoroční zástupy turistů, vyhledávající zejména kvetoucí kosatce. Mezi turisty pak můžete potkat i naše strážce. Z celkových 17 členů sem pravidelně, zejména o pěkných víkendech, začnou docházet dobrovolní strážci a zpravodajové, které poznáte podle oválného odznaku a žluté nášivky s logem CHKO Pálava. Strážci jsou připraveni zodpovědět vaše dotazy, týkající se pálavské přírody, nasměrovat vás na v danou chvíli nejatraktivnější trasu nebo upozornit na zajímavý fenomén. Pokud se nebudete pohybovat bezdůvodně po svazích mezi právě kvetoucími hlaváčky a kosatci, nehrozí vám zbytečný postih. Všichni strážci jsou vedeni k tomu, aby spíše vysvětlovali, proč i každé šlápnutí mimo cestu může napáchat nějakou škodu, aby takovým návštěvníkům spíše domlouvali a usměrňovali je. Na zříceninách hradů Děvičky a Sirotčí hrad se budou objevovat i ve večerních hodinách. Proto prosím nerozdělávejte ohně a netábořte v těchto chráněných částech pálavské přírody. Pro tento účel je možné legálně využít prostor bývalého vápencového lomu, který se nachází u silnice asi 200 m od jižního okraje obce Klentnice. Všechny zkušenosti a zjištění ze strážnických služeb postupují strážci formou hlášenek na Správu CHKO Pálava, která jako zřizovatel stráže přírody tyto hlášenky dále zpracovává.

Za všechny členy stráže přírody tedy přejeme návštěvníkům Pálavy krásné zážitky a třeba i poučná setkání se stráží přírody.

Podmínky pro výsadbu rychle rostoucích dřevin v CHKO Pálava

Protože se začínají množit požadavky na výsadby rychle rostoucích dřevin na orné půdě pro potřeby získávání dřevní hmoty k vytápění, zpracovala Správa CHKO Pálava podmínky takové výsadby platné v území CHKO Pálava.

Nejjednodušší situace nastává u dřevin, které jsou považovány za geograficky původní, u těch totiž není nutné žádné povolení Správy CHKO Pálava k jejich výsadbě. Takovými dřevinami jsou například topol černý, jilm horský, habr obecný, olše lepkavá, vrba křehká, vrba košíkářská, vrba červená, vrba bílá nebo líska obecná.

Pro dřeviny, které jsou považovány za geograficky nepůvodní a nebo jde o jejich křížence (klony) je nutné povolení Správy CHKO Pálava. Pro území III. a IV. zóny CHKO Pálava se povolení uděluje na základě podané žádosti po posouzení ve správním řízení a bude vždy obsahovat také Správou CHKO Pálava stanovené podmínky. Na území I. a II. zóny CHKO Pálava nebude výsadba geograficky nepůvodních dřevin a nebo jejich kříženců (klonů) vůbec povolována.

V případě jakéhokoliv zájmu nebo záměru o výsadbu rychle rostoucích (energetických) dřevin v CHKO Pálava se proto raději obraťte na Správu CHKO Pálava a KS Brno, pracoviště na Náměstí 32 v Mikulově (RNDr. Jiří Matuška, 519510585, 724339663, jiri.matuska@nature.cz) a svůj záměr předem konzultujte.

Kosatce na Pálavě

Druhá polovina dubna je pro pálavskou květenu charakteristická tím, že na jejích stepních stráních rozkvétá snad její nejznámější symbol, kosatec. Mnoho lidí se mylně domnívá, že se jedná pouze o jeden druh, ve skutečnosti to však jsou druhy dva. Dříve kvetoucí a na Pálavě také mnohem běžnější kosatec nízký má fialovou, žlutou a vzácně i bílou barvu květů, rostliny jsou jednokvěté. Kdo má však štěstí, narazí při svých toukách po Pálavě i na později kvetoucí vzácnější druh, kosatec skalní písečný. Ten má pouze žlutou barvu květů, rostliny jsou často dvoukvěté. Na rozdíl od předešlého druhu však kvete kosatec skalní písečný pouze po dobu jednoho dne, ráno rozkvétá a odpoledne je již odkvetlý. Oba druhy jsou chráněny naším zákonem, druhý jmenovaný kosatec se navíc řadí mezi tzv. „naturové druhy“, což jsou nejcennější druhy z celoevropského pohledu. Takové druhy jsou chráněny legislativou EU, která mimo jiné vyžaduje i jejich pravidelný monitoring. Nejpočetnější populace tohoto druhu lze nalézt na Svatém kopečku, a to hned podél křížové cesty, kde roste cca 15 tisíc jedinců.

Kosatce jsou na území CHKO Pálava zastoupeny ještě dalšími čtyřmi druhy, z nichž dva jsou vázány spíše na lesní prostředí a lze je obdivovat především v Milovickém lese na světlinách, lesních okrajích a v řídkém lese (kosatec trávovitý a kosatec různobarvý), další dva druhy se vyskytují spíše na lužních lokalitách, jako jsou louky a tůně v lužních lesích (kosatec sibiřský a kosatec žlutý).

kosatec nízký
(*Iris pumila*)

kosatec skalní písečný
(*Iris humilis* subsp. *arenaria*)

kosatec trávovitý
(*Iris graminea*)

kosatec různobarvý
(*Iris variegata*)

kosatec žlutý
(*Iris pseudacorus*)

kosatec sibiřský
(*Iris sibirica*)

Neobvyklý průběh počasí se projevil i na chování skokanů na Jižní Moravě

Letošní dlouhá zima posunula dobu rozmnožování skokanů hnědých o 2 až 3 týdny. Na monitorovaných lokalitách ale nedošlo k poklesu početnosti. Na snímku jsou skokani hnědí při hromadném kladení snůšek na mokřadu, který byl uměle vytvořen v Jedovnicích (okr. Blansko) ve spolupráci s Mendelovou univerzitou - Školním lesním podnikem Masarykův les Křtiny (www.slpkrtiny.cz) s využitím Programu péče o krajinu MŽP. Každoročně zde skokani vytvoří snůšku o ploše zhruba 10m². Zato snůšky skokana štíhlého nacházíme nyní mnohem obtížněji, než v minulých letech. Na některých lokalitách se druh letos vůbec nepodařilo zaznamenat, jinde je počet snůšek ve srovnání s minulými roky neobvykle nízký.

Mnoho zajímavých údajů o našich druhích skokanů včetně klíčů k jejich určování najdete na stránkách www.biomonitoring.cz.

Uměle vytvořený mokřad v Jedovnici.

Skokani hnědí při hromadném kladení snůšek (17.4.2013).

Hospodaření v lesích na Soutoku

V minulých letech se AOPK ČR podílela na formování hospodaření v ptačí oblasti Soutok – Tvrdonicko a evropsky významné lokalitě Soutok – Podluží. Pro zmírnění dopadů holosečného hospodaření jsou od roku 2007 na těžných plochách ponechávány stromy do fyzického rozpadu (tzv. výstavky). Dále se AOPK ČR podílela na přípravě lesního hospodářského plánu pro území obhospodařované LČR s.p., Lesním závodem Židlochovice. V časopise Veronica vyšel článek, který bilancuje současný stav hospodaření v této ptačí oblasti: <http://www.casopisveronica.cz/clanek.php?id=893>.

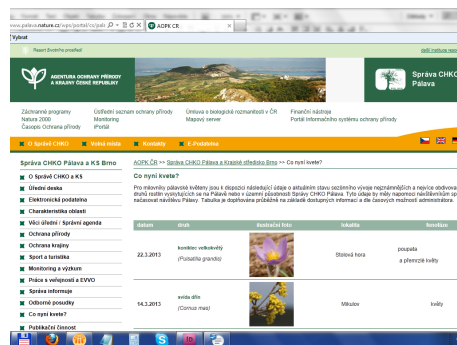

Co nyní kvete?

www

Pálava je oblíbeným cílem milovníků flóry a každoročně sem přijíždějí desetitisíce návštěvníků, kteří obdivují především jarní květenu stepí. Řada návštěvníků chce vidět konkrétní druhy a pokud možno v plném květu. Návštěvu Pálavy se pak turisté snaží naplánovat tak, aby se do doby květu trefili, což není vždy jednoduché. Abychom návštěvníkům plánování výletu na Pálavu usnadnili, začali jsme na našich internetových stránkách zveřejňovat aktuální údaje o době květu vybraných druhů rostlin. Naše pozorování se snažíme na stránkách publikovat pokud možno ihned po návratu z terénu a údaje o době květu doplňujeme také o místo pozorování a informaci o fázi kvetení. Možnost zjistit si informace o kvetení vybraných rostlin na Pálavě máte již od jara 2011.

Všechny zadané údaje na stránkách trvale ponecháváme a každý si tedy může najít termín, kdy daný druh na Pálavě kvetl v minulých sezónách. Uvedené informace najdete na www.palava.nature.cz v sekci Co nyní kvete?

Zahájen příjem žádostí 46. výzvy Operačního programu Životní prostředí

Ministerstvo životního prostředí vyhlásilo prostřednictvím Státního fondu životního prostředí České republiky XLVI. výzvu pro podávání žádostí o poskytnutí podpory z Operačního programu Životní prostředí v rámci prioritní osy 6, Oblast podpory 6.3 - Obnova krajinných struktur. **Žádosti jsou přijímány od 2. dubna 2013 do 31. května 2013.**

Více info na: http://www.opzp.cz/soubor-ke-stazeni/48/14518-opzp_xlvi_vyzva_29_3_2013.pdf nebo u pracovníků AOPK ČR.

Vážení čtenáři,

tento informační materiál nepravidelně vydává Správa Chráněné krajinné oblasti Pálava a krajské středisko Brno, která je jedním z regionálních pracovišť Agentury ochrany přírody a krajiny ČR. Na vaše dotazy, týkající informací zveřejněných v tomto e-Věstníku nebo jakékoliv jiné otázky, související s činností naší organizace, vám rádi odpovíme.

e-vestnik.palava@nature.cz

Pro přihlášení nebo odhlášení odběru e-Věstníku můžete využít výše uvedenou e-mailovou adresu.

